

HORNÍ MARŠOV

Základní škola a Mateřská škola Horní Maršov, okres Trutnov
Malá Ulička čp. 89, 542 26 Horní Maršov, tel: 499874173, IČO
49290266.

OP „VZDĚLÁVÁNÍ PRO KONKURENCESCHOPNOST“

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

STŘEDOVĚK

**Digitální učební materiál
pro 6. a 7. ročník**

Mgr. Eva Hloušková
Horní Maršov 2011

- ♦ **barbaři** = cizinci neřímského původu
- ♦ **hranice římské říše** - Galové (Keltové)
 - Germáni
 - Slované
- ♦ **základní zdroj obživy** – zemědělství (obilí, dobytek)
 -) nedostatek půdy -) výboje a stěhování

- ♦ **375 – nájezdy Hunů**

- ♦ v čele kmene – náčelník
- ♦ **družina bojovníků** – odměna z válečné kořisti a z dávek (=) výjimečné postavení a větší podíl na kořisti
- ♦ **kmeny** -) kmenové svazy (Gótů, Vandalů, Langobardů, Burgundů)

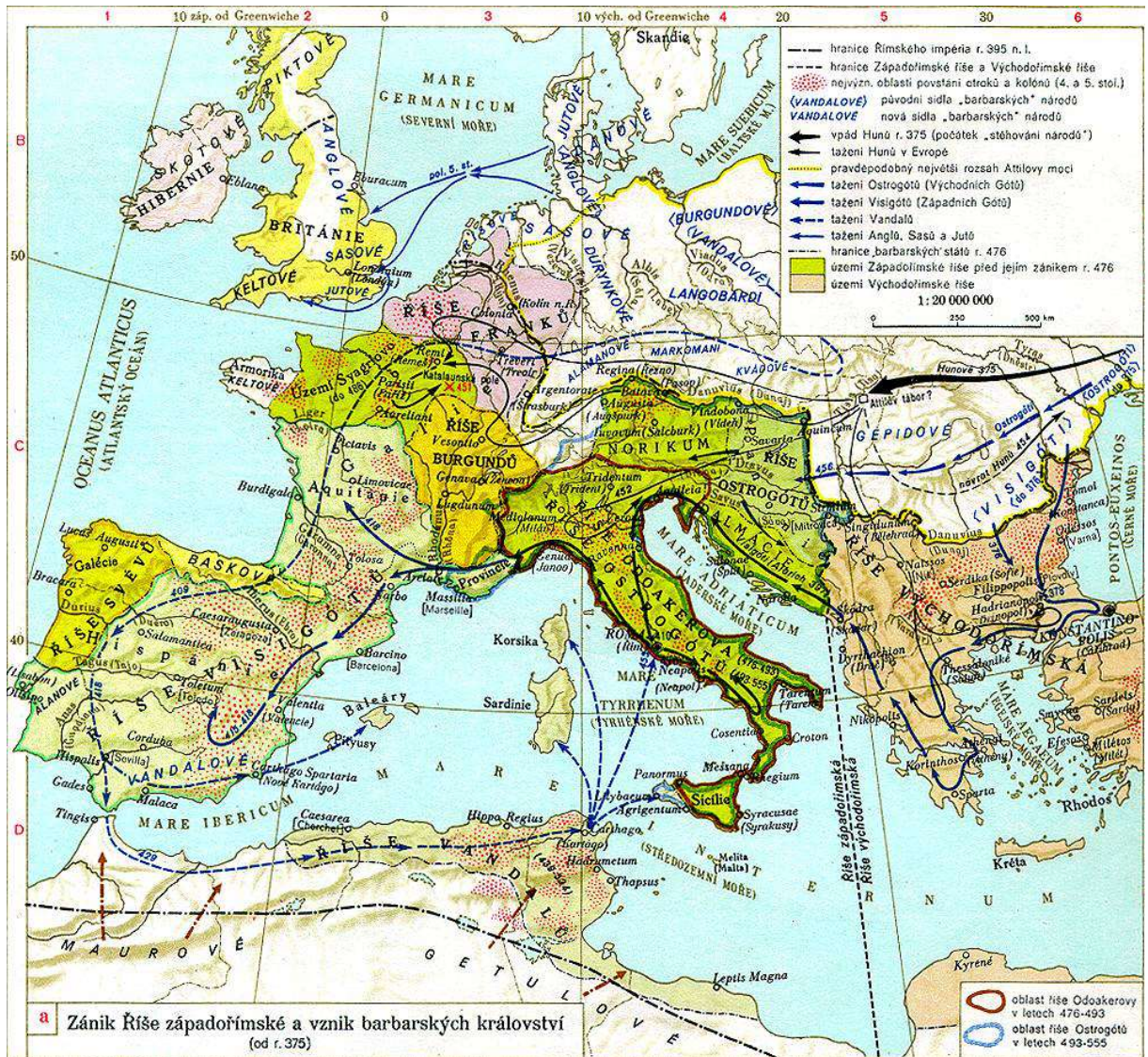

www.google.cz [online]. 2008 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <twcenter.net>.

-) **barbarská království** (bez hranic) – neměla dlouhého trvání

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <cs.wikipedia.org>

www.google.cz [online]. 2003 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <airborn.webz.cz>.

- ♦ = cizinci neřímského původu
- ♦ hranice římské říše - Galové (Keltové)
 - Germáni
 - Slované
- ♦ základní zdroj obživy – (obilí, dobytek)

-) nedostatek půdy -) výboje a stěhování

- ♦ **375 – nájezdy**
- ♦ v čele kmene – náčelník
- ♦ družina bojovníků – odměna z válečné a dávek => výjimečné postavení a větší podíl na kořisti
- ♦ kmeny -) svazy (Gótů, Vandalů, Langobardů, Burgundů)

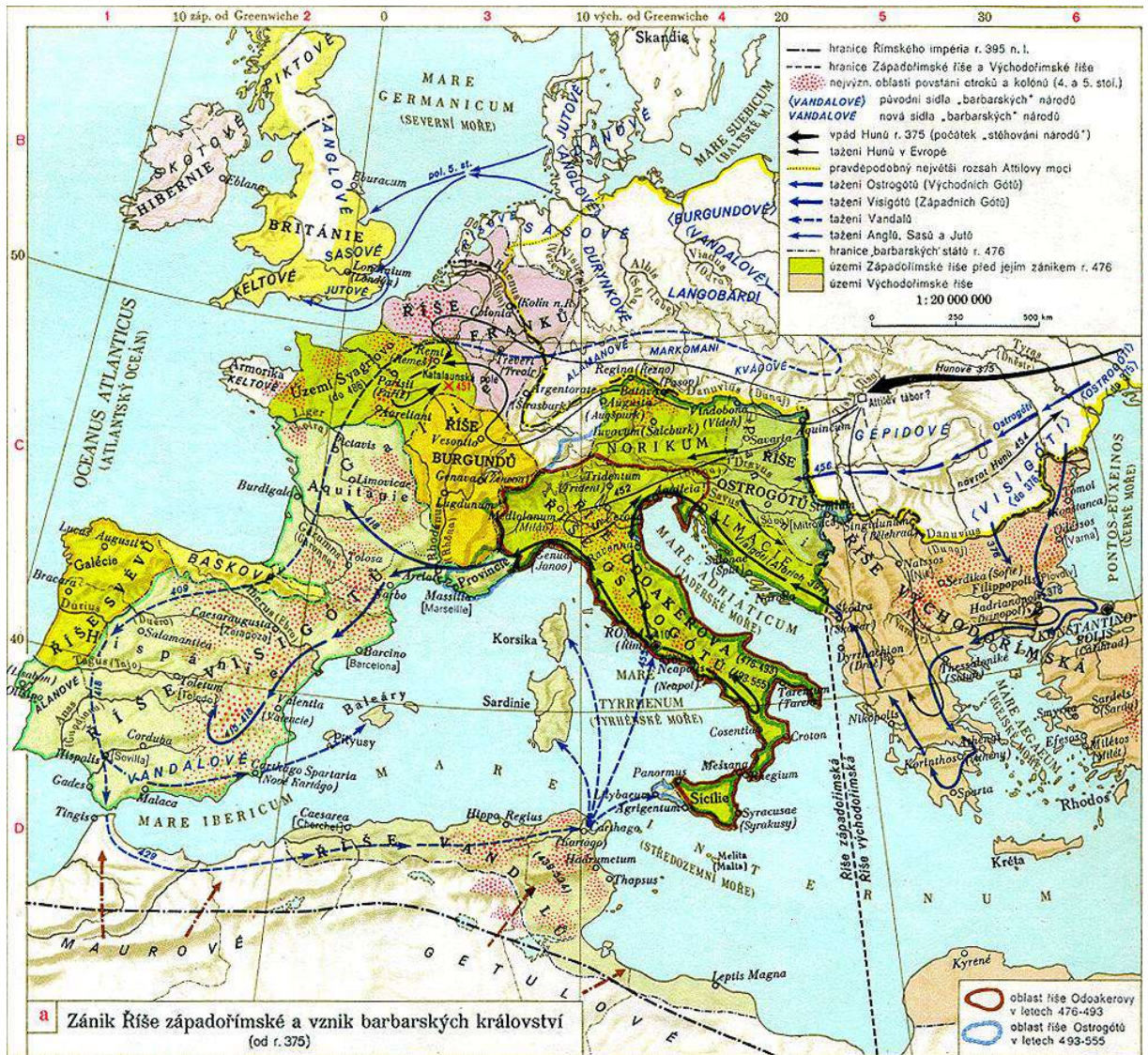

www.google.cz [online]. 2008 [cit. 2011-03-11].
Dostupné z WWW: <twcenter.net>.

-) **království** (bez hranic) – neměla dlouhého trvání

Www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <cs.wikipedia.org>

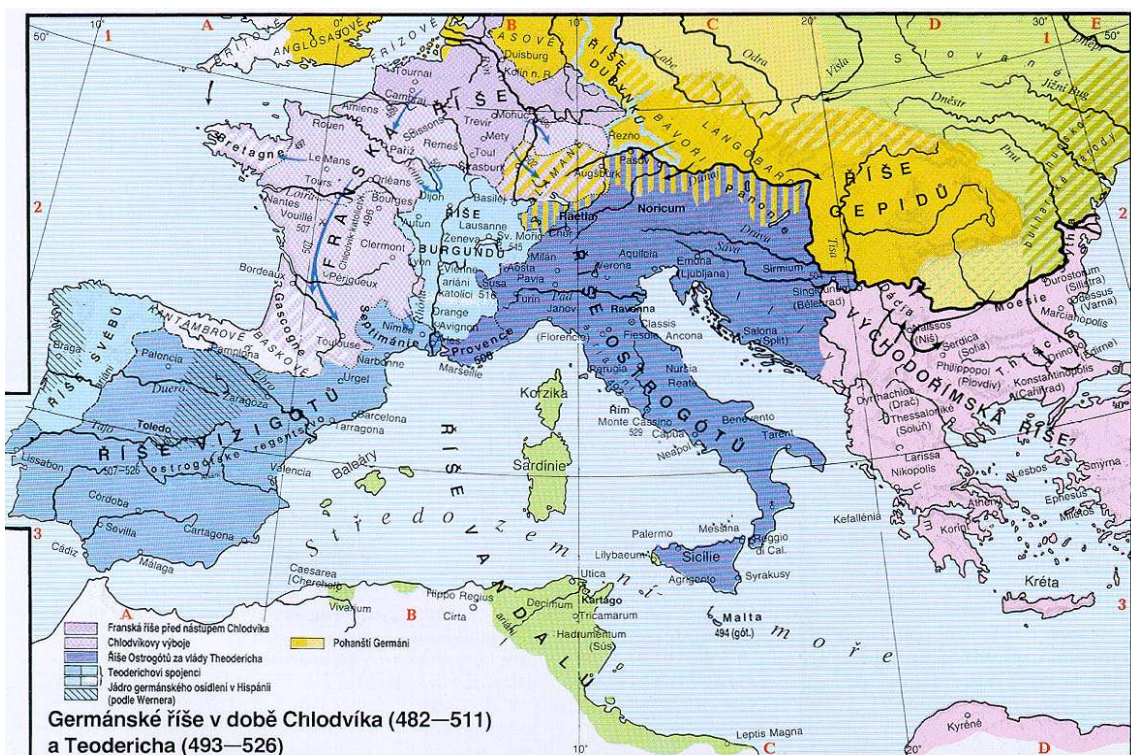

www.google.cz [online]. 2003 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <airborn.webz.cz>.

- ♦ nejvýznamnější říše v západní Evropě od konce 5. století do 9. století
- ♦ kmenové svazy – v čele náčelníci

Chlodvík z rodu Merovejců

- ♦ položil základy franské říše

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <<http://engel.ic.cz>>.

- ♦ získal celou Galii (dn. Francie)
- ♦ úspěšný válečník, politik a diplomat
- ♦ přijal křesťanství
- ♦ po jeho smrti boje mezi jeho následovníky

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z

WWW: <dejepis.com>.

Společnost

- ♦ většina Franků = svobodní rolníci – bojovníci
- ♦ král – většina pozemků -) za odměnu členům družiny => šlechta
- ♦ obyvatelstvo – feudální vrchnost
- poddaní

- ♦ nejvýznamnější říše v Evropě od konce 5. století do 9. století

- ♦ kmenové svazy – v čele náčelníci

Chlodvík z rodu

- ♦ položil základy říše

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <<http://engel.ic.cz>>.

- ♦ získal celou Galii (dn. Francie)
- ♦ úspěšný válečník, politik a diplomat
- ♦ přijal
- ♦ po jeho smrti boje mezi jeho následovníky

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <dejepis.com>.

Společnost

- ♦ **většina Franků = svobodní rolníci – bojovníci**
- ♦ **král – většina pozemků -) za odměnu členům družiny => šlechta**
- ♦ **obyvatelstvo – feudální vrchnost**
 - **poddaní**

= východořímská říše

 The Byzantine Empire Under Justinian. Justinian's reconquests of North Africa, Italy, and the coast of Spain severely strained the empire's resources.

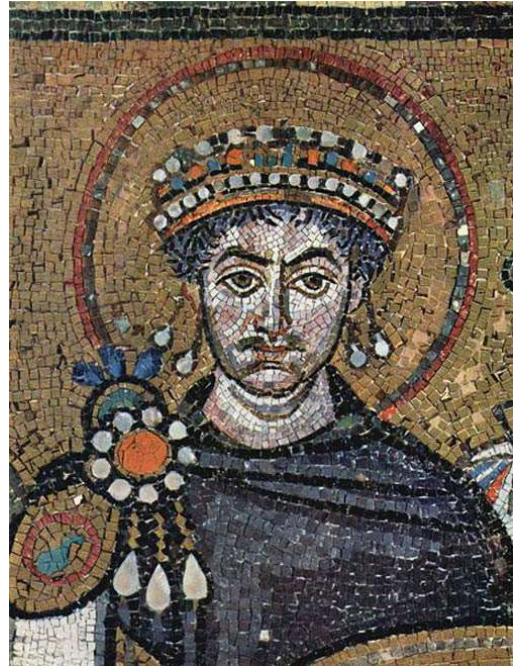
www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <carpenterinternational.com>.

- ◆ **476 – zánik západorímské říše**
- ◆ **obezřetně vedená zahraniční politika (barbaři získáváni za spojence)**
- ◆ **méně otroků, více svobodných lidí v zemědělství a řemeslných dílnách**
- ◆ **dorozumivací jazyk – řečtina**
- ◆ **vzdělané úřednictvo**

Justinian I.

- ◆ **nejvýznamnější císař, vynikající státník**
- ◆ **vydal zákoník (neomezená moc císaře, císař – hlava křesťanské církve)**
- ◆ **budoval velkolepé stavby (chrám Hagia Sofia v Konstantinopoli)**
- ◆ **moc – Středomoří**
- ◆ **vysoké daně -) 532 povstání Niká (Zvítěz!) -) potlačeno**

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-11].
Dostupné z WWW: <ccsfourthgradeblog.blogspot.com>.

- ◆ **1453 – zánik byzantské říše**

Byzantský sloh

- ◆ mohutné chrámy s půdorysem kříže a kopulí
- ◆ vyzdobeny barevným mramorem, nástěnnými malbami a pestrými mozaikami a ikonami (malby na dřevěných deskách)

www.google.cz [online]. 2006 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <commons.wikimedia.org>.

- ◆ př. chrám Hagia Sofia

www.google.cz [online]. 2006 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <commons.wikimedia.org>.

- ◆ rukopisné knihy
- ◆ miniatury
- ◆ medailony

- ◆ školy – číst, psát
- ◆ vzdělání ve filozofii, řečnictví, právech, teologii

- ♦ **literární díla – bohoslužebné texty, části bible => šíření křesťanství
(Morava, Rusko, Bulharsko)**

= říše

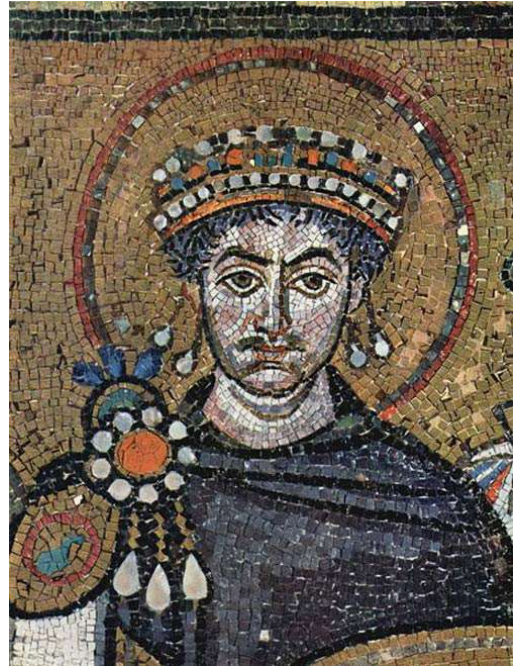
 The Byzantine Empire Under Justinian. Justinian's reconquests of North Africa, Italy, and the coast of Spain severely strained the empire's resources.

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <carpenterinternational.com>.

- ◆ 476 – zánik západorímské říše
- ◆ obezřetně vedená politika (barbaři získáváni za spojence)
- ◆ méně otroků, více svobodných lidí v zemědělství a řemeslných dílnách
- ◆ dorozumivací jazyk –
- ◆ vzdělané úřednictvo

Justinian I.

- ♦ **nejvýznamnější císař, vynikající státník**
- ♦ **vydal (neomezená moc císaře, císař – hlava křesťanské církve)**
- ♦ **budoval velkolepé stavby (chrám Hagia Sofia v Konstantinopoli)**
- ♦ **moc – Středomoří**
- ♦ **vysoké daně -) 532 povstání (Zvítěz!) -) potlačeno**

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-11].
Dostupné z WWW: <ccsfourthgradeblog.blogspot.com>.

- ♦ **1453 – zánik říše**

Byzantský sloh

- ♦ mohutné chrámy s půdorysem kříže a kopulí
- ♦ vyzdobeny barevným, nástěnnými a pestrými a (malby na dřevěných deskách)

www.google.cz [online]. 2006 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <commons.wikimedia.org>.

- ♦ př. chrám Hagia Sofia

www.google.cz [online]. 2006 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <commons.wikimedia.org>.

- ♦ rukopisné knihy
- ♦ miniatury
- ♦ medailony

- ♦ školy – číst, psát
- ♦ vzdělání ve filozofii, řečnictví, právech, teologii

- ♦ literární díla – bohoslužebné texty, části bible => šíření
(Morava, Rusko, Bulharsko)

OPAKOVACÍ OTÁZKY

(stěhování národů – byzantská říše)

1. Stěhování národů – barbaři, způsob obživy, Hunové, barbarská království

2. **Franská říše** – Chlodvík a jeho činy, společnost, postavení krále, obyvatelstvo

3. **Byzantská říše** – vznik, zahraniční politika, jazyk, Justinián a jeho činy, povstání Niká, zánik, byzantský sloh – znaky, stavby, vzdělání, literární díla

Jméno:

Známka:

OPAKOVACÍ PÍSEMKA

(Stěhování národů – byzantská říše)

0 – 5 = 5, 6 – 11 = 4, 12 – 18 = 3, 19 – 22 = 2, 23 – 26 = 1

1. **Kdo byli barbaři? (1)**

2. **Vysvětli, co byla tzv. barbarská království. (1)**
3. **Napiš, jaký byl způsob obživy v tomto období. (2)**
4. **Napiš, co víš o Hunech. (2)**
5. **Co víš o Chlodvíkovi? (3)**
6. **Kdo vlastnil veškerou půdu ve franské říši. (1)**
7. **Jak odměňoval král své bojovníky? (2)**
8. **Jak vznikla byzantská říše? (1)**
9. **Jak se dorozumívali v byzantské říši? (1)**
10. **Napiš, co víš o Justiniánovi. (3)**
11. **Napiš znaky byzantského slohu. (2)**
12. **Jaké stavby vznikaly v Byzanci? (2)**
13. **V čem se vzdělávali v Byzanci? (3)**

14. Jaká literární díla vznikala v Byzanci? (2)

- ♦ pravlast Slovanů mezi Vislou a Dněprem

Slované

- ♦ *západní* - Češi
 - Slováci
 - Poláci

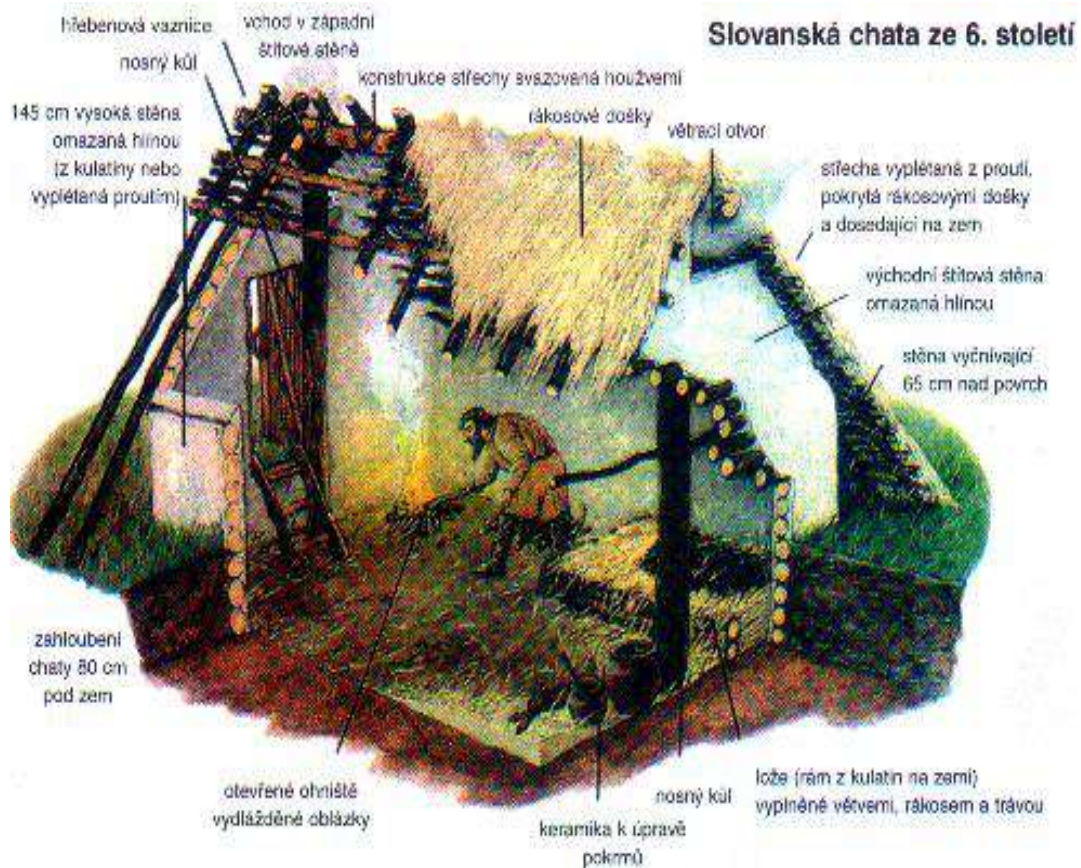
- Pobaltští Slované
- Lužičtí Srbové
- ♦ *jižní*
 - Slovinci
 - Srbové
 - Chorvati
 - Bulhaři
 - Makedonci

- ♦ *východní* - Rusové
- Bělorusové
- Ukrajinci

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <slovanske-jazyky.navajo.cz>.

- ♦ **příchod Slovanů do střední a jižní Evropy**
 - ♦ 1. zprávy – 6. století (nížiny)
 - ♦ zdatní bojovníci
 - ♦ hledali půdu k obdělávání -) žd'áření -) stěhovavé hospodářství
 - ♦ hlavní plodina – obilí
 - ♦ chov dobytka a drůbeže, lov ryb
- ♦ **Bydlení**
 - ♦ tzv. podzemnice

www.google.cz [online]. 2009 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <slovane.ic.cz>.

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <historie-svet.hys.cz>.

♦ rozvoj řemesel – hutnictví, kovářství, hrnčířství

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <historie-svet.hys.cz>.

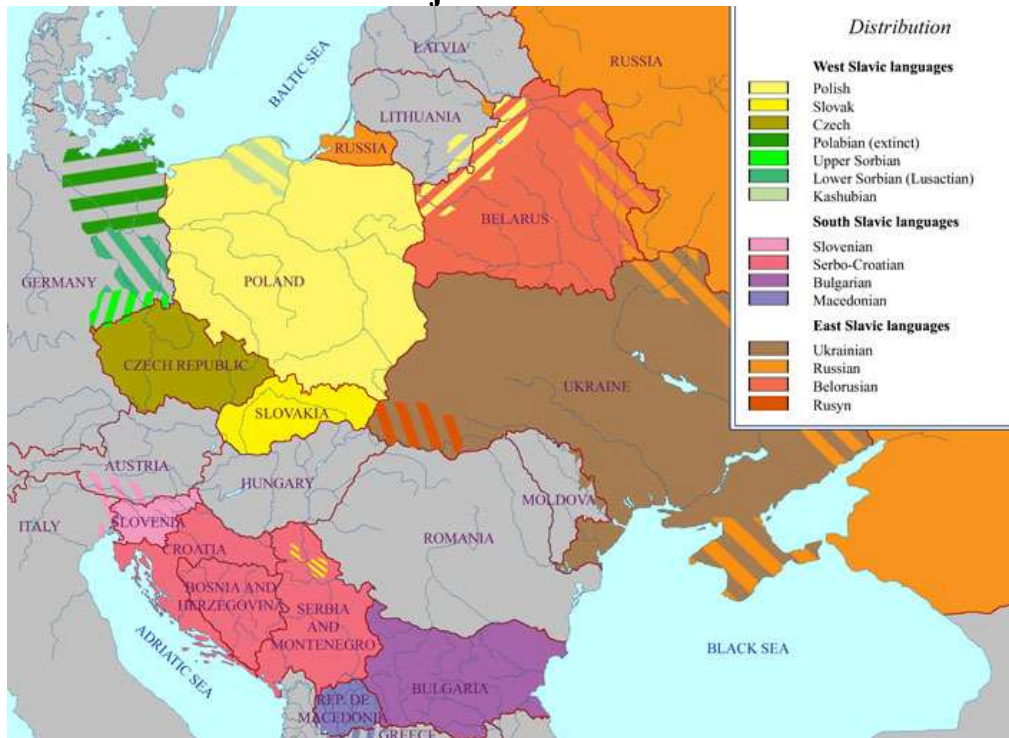
♦ pravlast Slovanů mezi a

Slované

- ♦ *západní* - **Češi**
 - **Slováci**
 - **Poláci**
 - **Pobaltští Slované**
 - **Lužičtí Srbové**

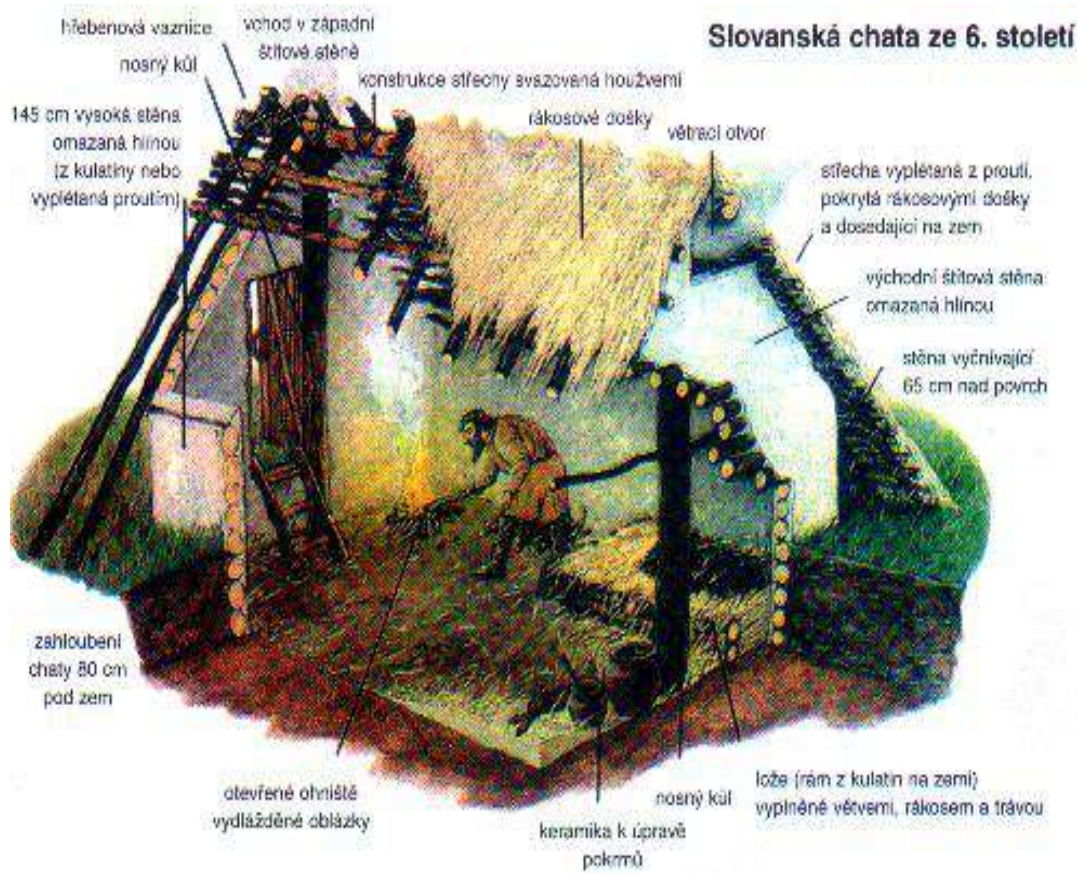
- ♦ *jižní* - **Slovinci**
 - **Srbové**
 - **Chorvati**
 - **Bulhaři**
 - **Makedonci**

- ♦ **východní - Rusové**
- **Bělorusové**
- **Ukrajinci**

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <slovanske-jazyky.navajo.cz>.

- ♦ **příchod Slovanů do a jižní Evropy**
- ♦ **1. zprávy – 6. století (nížiny)**
 - ♦ **zdatní bojovníci**
 - ♦ **hledali půdu k obdělávání -) žd'ářením -) hospodářství**
 - ♦ **hlavní plodina –**
 - ♦ **chov dobytka a drůbeže, lov ryb**
- ♦ **Bydlení**
 - ♦ **tzv.**

www.google.cz [online]. 2009 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <slovane.ic.cz>.

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <historie-svet.hys.cz>.

♦ rozvoj – hutnictví, kovářství, hrnčičství

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <historie-svet.hys.cz>.

- **313 – císař Konstantin
úředně povolil křesťanství**
- **380 – křesťanství
povýšeno na jediné uznávané
náboženství**

➤ **důvody k víře – jistota v období zmatků**

- věčná blaženost po smrti

➤ **rozdílné představy o Bohu a Ježíši a Kristu
nutnost věroučně sjednotit**

=)

➤ **církev = společenství všech křesťanů**

- kněží – vykonávali bohoslužby a kázání
- laici
- základ – farnost (v čele farář)

diecéze (v čele biskup)

arcibiskup

papež

- **někteří žili v kláštorech (mniši a jeptišky) => církevní řády (např. benediktini)**
- **všechny důležité události života spojeny s církví (narození, sňatek, smrt)**

- dvě církevní sídla – Řím a Konstantinopol

Konstantinopol

- v čele církve – patriarcha podřízen císaři
- císař – nejvyšší moc církevní i státní

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <logoi.com>.

Řím

- v čele církve – papež

- **nadřazen všem duchovním**
 - **názor, že je svět je řízen mocí duchovní a světskou -)**
duchovní nadřazena =>
panovníci musí poslouchat

www.google.cz [online].

2009

[cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <etc.usf.edu

- **rozpor mezi papežem a patriarchou ohledně prvenství Říma**

rozdělení církve na západní (katolickou) a východní (pravoslavnou)

➤ **313** – císař Konstantin
úředně povolil

➤ **380** –
povýšeno na jediné uznávané
náboženství

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <recko-rim.ic.cz>.

➤ **důvody k víře – jistota v období**
zmatků

- věčná blaženost po smrti

➤ **rozdílné představy o Bohu a Ježíši a Kristu**
nutnost věroučně sjednotit

=)

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <mar-miss.blog.cz>.

➤ **církev = všech křesťanů**

- kněží – vykonávali bohoslužby a kázání
- laici
- základ – (v čele farář)

diecéze (v čele biskup)

arcibiskup

papež

- někteří žili v kláštorech (mniši a jeptišky) => církevní řády (např. benediktini)
- všechny důležité události života spojeny s (narození, sňatek, smrt)

- dvě církevní sídla – Řím a Konstantinopol

Konstantinopol

- v čele církve –, podřízen císaři
- císař – nejvyšší moc církevní i státní

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <logoi.com>.

Řím

- v čele církve –
- nadřazen všem duchovním
 - názor, že je svět je řízen mocí duchovní a světskou -)
duchovní nadřazena =>
panovníci musí poslouchat

www.google.cz [online]. 2009 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <etc.usf.edu

- rozpor mezi papežem a patriarchou ohledně prvenství Říma

rozdělení církve na (katolickou) a (pravoslavnou)

KYJEVSKÁ RUS

- mohutné kmenové svazy – v čele knížata -) nejvýznamnější města – Kyjev a Novgorod

www.google.cz [online]. 2008 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <02varvara.wordpress.com>.

- 9. století – varjažský náčelník **Rurik** – zakladatel nejstaršího ruského panovnického rodu
- následník - Oleg -) přesídlil do Kyjeva => **Kyjevská Rus** => dynastie **Rurikovců**

- **Vladimír přijal křesťanství z Byzance -) státní náboženství =)**

www.google.cz [online]. 2009 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <ask.com>.

- **kulturní vliv**
- **Jaroslav Moudrý (zakládání klášterů)**
- **Vladimír Monomach**

boj o moc =) rozpad říše =) nájezdy Mongolů

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <geografiya.net>.

Jméno:

Známka:

OPAKOVACÍ PÍSEMKA

(Slované – Kyjevská Rus)

1. $-5 = 5$, $6 - 11 = 4$, $12 - 18 = 3$, $19 - 22 = 2$, $23 - 26 = 1$

1. **Kde se nacházela pravlast Slovanů? (1)**
2. **Napiš, kdo patří mezi západní Slovany. (4)**
3. **Napiš, kdo patří mezi jižní Slovany. (4)**
4. **Čím se živili Slované? (2)**
5. **Kdo povolil v byzantské říši křesťanství? (1)**
6. **Napiš, jaké měli lidé důvody k přechodu ke křesťanství. (2)**
7. **Napiš, co je církev a jaká je její skladba. (4)**
8. **Kdo stál v čele církve v Konstantinopoli? (1)**
9. **Jak se rozdělila církev? (2)**
10. **Jak vznikla Kyjevská Rus? (2)**
11. **Napiš alespoň dva panovníky Kyjevské Rusi. (2)**

12. Napiš, co se stalo s Kyjevskou Rusí. (1)

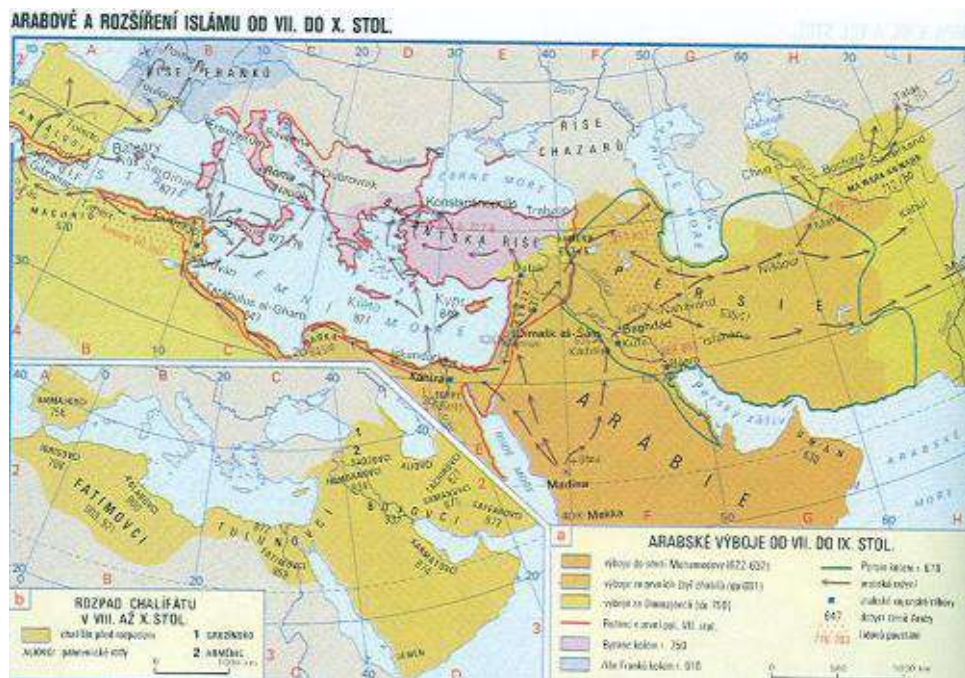
ŠÍŘENÍ ISLÁMU

1. Kdy bylo povoleno křesťanství?
2. Jak se jmenovalo nové hlavní město?
3. Jak Justinián vyřešil vztahy s Persií?
4. Co bylo postaveno?
5. Jaké bylo nejvýznamnější dílo Justiniánovy vlády?
6. Kdy byla vyhlášena válka Persii?
7. Co uctívaly nejprve arabské národy?
8. Jakého boha uctívali Arabové později?
9. Kdo byl prorokem?
10. Co je hidžra?
11. Kdy a kde byli Arabové poraženi?

Otázky k DVD Byl jednou jeden člověk

- kmenové zřízení -) neustálé boje
- centrum – Mekka
- **6. století – Muhammad -) snaha o sjednocení => nové náboženství = islám (muslimové)**
- jediný bůh – **Alláh**, posvátná kniha – **korán**
- víra v poslední soud a odplata za pozemský život po smrti
- **Svatá válka (tzv. džihád) -) ovládnutí dalšího území**

- **útěk Mohameda z Mekky do Medíny (tzv. hidžra) = 622 – začátek muslimského letopočtu**

www.google.cz [online]. 2008 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.ucebnice-dejepisu.ic.cz/>>.

- **hl. město – Mekka**

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <fotoart.org.ua>.

- **Mohamed – hlava náboženské obce a světový vládce -)**
sjednocení arabského státu
- **nástupce – chalífové -) šíření víry mečem -) 8. století – arabská říše od Atlantického oceánu po Čínu -) hl. město – Damašek**
- **rozdělení věřících – sunnité**
- šité

=> boje o moc

- **rozpad říše => nápor seldžuckých Turků – 11. století**

- 8. století – obsazení Pyrenejského poloostrova
- rozvoj zemědělství
- mešity, minarety, paláce
- ornamenty s rostlinnými a geometrickými vzory

mešita

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <esacademic.com>.

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <esacademic.com>.

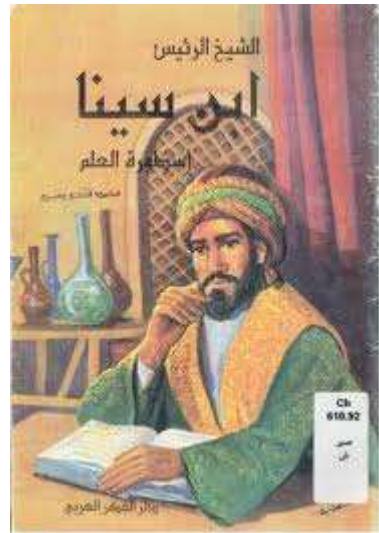
www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <weblo.com>.

minaret

Umění a věda

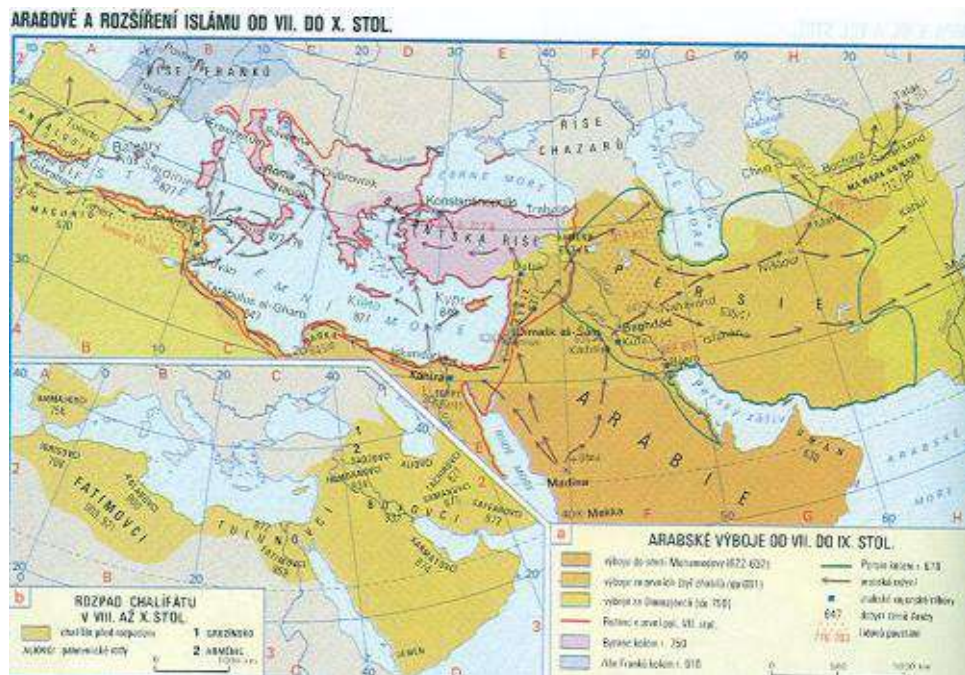
- **nábožensky snášenliví**
- **dobří obchodníci**
- **dobří zemědělci**
- **rozvoj astronomie, matematiky, fyziky, lékařství (Avicenna),
filozofie, historie**

AVICENNA

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <mybook.bibalex.org>.

- kmenové zřízení -) neustálé boje
- centrum – Mekka
- 6. století – -) snaha o =) nové náboženství = (muslimové)
- jediný bůh –, posvátná kniha –
- víra v poslední soud a odplata za pozemský život po smrti
- Svatá válka (tzv. džihád) -) ovládnutí dalšího území
- útěk Mohameda z Mekky do Medíny (.....) = 622 – začátek muslimského letopočtu

www.google.cz [online]. 2008 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.ucebnice-dejepisu.ic.cz/>>.

- hl. město – Mekka

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <fotoart.org.ua>.

- **Mohamed – hlava náboženské obce a světový vládce -)**
sjednocení arabského státu
 - **nástupce – chalífové -) šíření víry -) 8. století –**
arabská říše od Atlantického oceánu po Čínu -) hl. město –
Damašek
 - **rozdělení věřících – sunnité**
- šíité
- =) boje o moc**
- **rozpad říše => nápor seldžuckých Turků – 11. století**

- 8. století – obsazení
..... poloostrova
- rozvoj zemědělství
- mešity, minarety, paláce
- ornamenty s rostlinnými a geometrickými vzory

minaret

mešita

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <esacademic.com>.

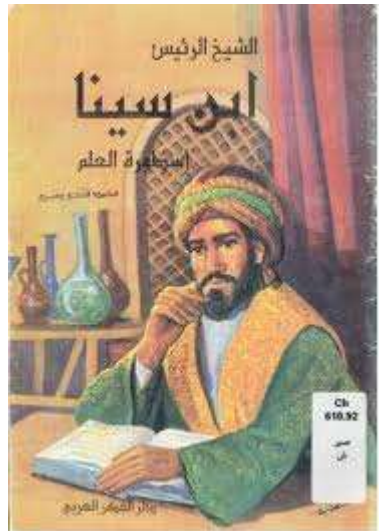
www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-12]. Dostupné z WWW: <esacademic.com>.

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <weblo.com>.

Umění a věda

- **nábožensky snášenliví**
- **dobří obchodníci**
- **dobří zemědělci**
- **rozvoj astronomie, matematiky, fyziky, lékařství (Avicenna), filozofie, historie**

AVICENNA

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <mybook.bibalex.org>.

KARLOVCI

1. **Kdo zaplavil Evropu?**
2. **Jak se nazývali nejkrutější dobyvatelé?**
3. **Co dobyli Vizigóti?**

4. **Kdo byl 1. franský král?**

5. **Kdo se valil z východu a kým byl poražen?**

6. **Co se museli učit?**

7. **Co zavedl Karel Veliký?**

8. **Co se stalo po podepsání Verdunské smlouvy?**

Otázky k DVD Byl jednou jeden člověk

- **rozhodující moc – majordomové (správci)**
 - **Karel Martell porazil Araby (732) reorganizace armády -) nový typ – profesionální jízda**
 - **jeho nástupci – Pipin Krátký, Karel Veliký**
- FRANSKÁ ŘÍŠE za Karla Velikého**
- **největší rozvoj -) výboje proti Sasům, Avarům**
-) získal sev. Itálii a Pyrenejský poloostrov

- **800 – císař římské říše**
- rozdělení říše na **hrabství** (v čele hrabata),
na hranicích – **marky** (v čele markrabata)
- střediska správy – královské dvorce
s palácem + statky
- kontrola – král

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <themiddleages.net>.

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <crab.rutgers.edu>.

KULTURA

- rozkvět vzdělanosti, výtvarného umění a stavitelství => tzv. **karolinská renesance**
- nositelé kultury – **kláštery** -) písářské dílny
-) zakládání škol
- knižní umění – **palácová dílna v Cáchách** -) Bible a evangeliáře
- rozšíření **základní znalosti čtení a psaní** (nové písmo –
karolinská minuskule => latinka)

A a b b c c d d e e f f g g h h
i j l l m m n n o o p p q q r r s s t t
u v x y c t e p p f t & &

www.google.cz [online]. 2004 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <svettisku.cz>.

- sídlo Karla Velikého - Cáchy

www.google.cz [online]. 2004 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <zemesveta.cz>.

- rozhodující moc – majordomové (správci)
 - Karel Martell porazil (732) reorganizace armády -) nový typ – profesionální jízda
 - jeho nástupci – Pipin Krátký, Karel Veliký
- FRANSKÁ ŘÍŠE za Karla Velikého**
- největší rozvoj -) výboje proti, Avarům

-) získal sev. a poloostrov
- 800 – římské říše
- rozdělení říše na (v čele hrabata),
na hranicích – (v čele markrabata)
- střediska správy – královské dvorce
s palácem + statky
- kontrola – král

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <themiddleages.net>

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <crab.rutgers.edu>

KULTURA

- rozkvět vzdělanosti, výtvarného umění a stavitelství => tzv. renesance
- nositelé kultury – kláštery -) dílny
-) zakládání
- knižní umění – palácová dílna v Cáchách -) Bible a evangeliáře
- rozšíření základní znalosti čtení a psaní (nové písmo –
karolinská minuskule => latinka)

aabbccddeeffgghi
jllmmnoppqqrst
uvxyc t e p p f t & &

www.google.cz [online]. 2004 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <svettisku.cz>.

- sídlo Karla Velikého -

www.google.cz [online]. 2004 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <zemesveta.cz>.

- Ludvík Pobožný – rozdělil říši mezi své syny => rozbroje
- 843 – verdunská smlouva

-) západofranská říše (Karel Holý)

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <simonak.eu>.

-) východofranská říše (Ludvík Němec)

www.g

oogie.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <karloman.blog.cz>

-) území mezi Z a V + Itálie (Lothar)

www.g

oogie.cz [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <fr.wikipedia.org>.

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <dejepis.com>.

- **nájezdy Vikingů, Arabů Maďarů**

LENNÍ SYSTÉM

- **vrchní vlastník půdy – král -) uděluje pozemky (léno=feudum) velmožům => držitel půdy (leník = feudál)**

- obyvatelstvo -) feudální vrchnost
 -) poddaní – platí rentu (robotu, naturálie, peníze)

feudální systém

- Ludvík Pobožný – rozdělil říši mezi své syny => rozbroje
- 843 – smlouva

-) říše (Karel Holý)

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <simonak.eu>.

-) (Ludvík Němec)

www.g

[oogle.cz](http://google.cz) [online]. 2010 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <karloman.blog.cz>

www.g

-) území mezi Z a V + Itálie (Lothar)

oogle.cz [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <fr.wikipedia.org>.

Verdunská smlouva (843 po Kristu)

www.google.cz [online]. 2010 [cit. 2011-03-11]. Dostupné z WWW: <dejepis.com>.

- **nájezdy Vikingů, Arabů Maďarů**

LENNÍ SYSTÉM

- **vrchní vlastník půdy – -) uděluje pozemky (léno=feudum) velmožům => držitel půdy (leník = feudál)**
- **obyvatelstvo -) feudální vrchnost**

-) **poddaní – platí rentu (robotu, naturálie, peníze)**

..... **system**

OPAKOVACÍ OTÁZKY

(Arabové – rozdělení franské říše)

1. **Arabové – Mohamed a jeho učení, cíl, hidžra, nástupci, rozdělení, obsazená území, Pyrenejský poloostrov, umění a věda**

2. **Franská říše – majordomové, panovníci, výboje za Karla Velikého, rozdělení říše, věda a kultura (karolinská renesance, kláštery, znalost, sídlo)**

3. **Rozdělení franské říše – verdunská smlouva, lenní systém (léno, leník), rozdělení obyvatelstva**

Jméno:

Známka:

OPAKOVACÍ PÍSEMKA

(Arabové – rozdělení franské říše)

1 – 6 = 5, 7 – 12 = 4, 13 – 21 = 3, 22 - 25 = 2, 26 – 29 = 1

1. **Kdo byl Mohamed? (1)**
2. **Vysvětli, co je korán. (1)**
3. **Vysvětli, co je hidžra. (2)**
4. **Která území obsadili Arabové? (2)**

5. **Jak se muslimové rozdělili? (2)**

6. **Napiš, v jakých oborech Arabové vynikali. (3)**

7. **Napiš, kdo byli majordomové, a jednoho jmenuj. (2)**

8. **Jak se rozšířilo území za Karla Velikého? (3)**

9. **Jak se rozdělila franská říše. Za Karla Velikého? (2)**

10. **Vysvětli pojem karolinská renesance. (2)**

11. **Jaké znalosti se rozšířily za Karlovců? (2)**

12. **Napiš, jak se rozdělila franská říše tzv. verdunskou smlouvou. (3)**

13. **Napiš, co je léno. (1)**

14. Napiš, co je leník. (1)

15. Jaké měli poddaní povinnosti? (2)

- východofranská říše -) Karlovci

**-) Ottoni (Jindřich Ptáčník, Otto I., Otto II.,
Otto III.)**

- nájezdy Maďarů X bitva na Lechu

- výboje – italská města

- Polabští Slované

962 – Ota I. korunován římským císařem => Svatá říše římská (Německo, severní a střední Itálie, české knížectví)

www.google.cz [online]. 2001 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <uni-regensburg.de

www.google.cz [online]. 1992 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <aba.wz.cz>.

- východofranská říše -) Karlovci

-)
(Jindřich Ptáčník,

Otto I., Otto II.,

Otto III.)

- nájezdy Maďarů X bitva na Lechu

- výboje – města

- Polabští Slované

**962 – Ota I. korunován
císařem => říše římská (Německo,
severní a střední Itálie, české knížectví)**

W www.google.cz [online]. 2001 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <uni-regensburg.de

www.google.cz [online]. 1992 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <aba.wz.cz>.

- **příchod Slovanů
na území Čech a
Moravy – 500
(archeologické
nálezy)**

**jižní Morava – nájezdy
Maďarů -) povstání**

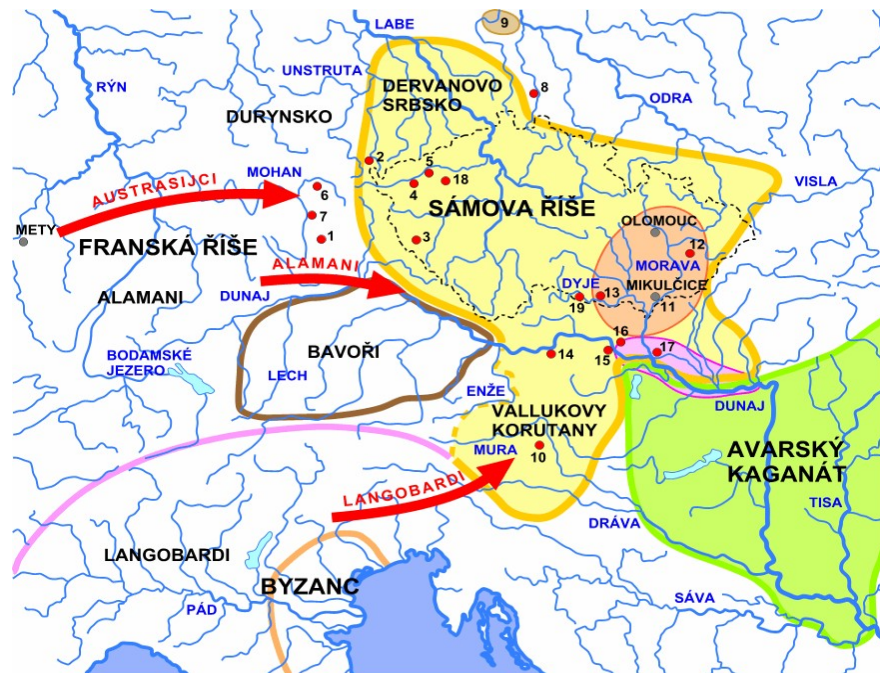

-v čele – franský kupec
Sámo => porážka Avarů -)
zvolen vládcem

www.google.cz[o

nline]. 2009 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <historicky.blog.cz>.

konflikt s franskou říší X porážka u Wogastisburgu (631)

www.google.cz [online]. 2007 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <moraviama.cz>.

rozpadla se po Sámově smrti

jednalo se spíše o kmenový svaz (ne stát)

obživa – zemědělství

- řemesla (specializace)

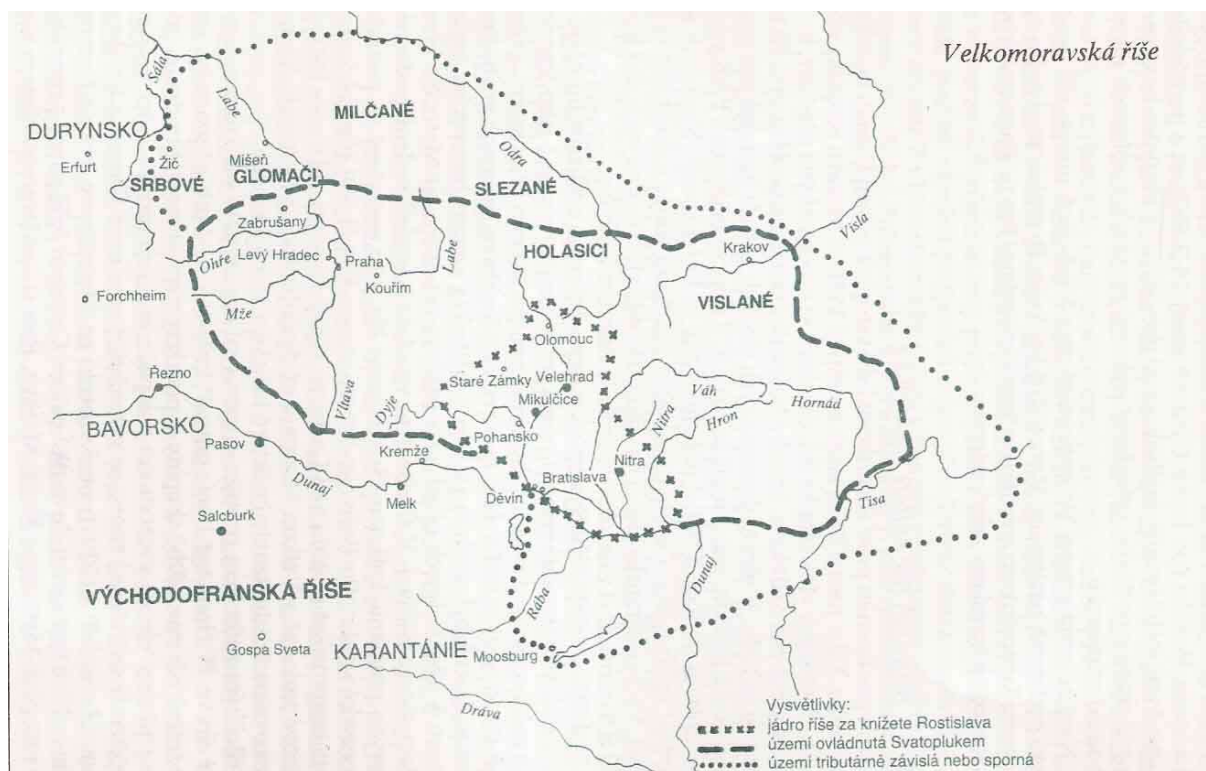

- www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <zsporova.sk>.

- **obchod – místní směna**
- **dálkový (šperky, drahé látky, sůl)**

snaha o sjednocení kmenů

první stát západních Slovanů – Velkomoravská říše (9. století)

www.google.cz [online]. 1992 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <aba.wz.cz>.

- **obyvatelstvo – kníže a velmoži – vojenská družina**

- **otroci a nevolníci**
- **svobodní rolníci => poddaní**

- **první vládce – Mojmír (Mojmírovci) X Pribina (Nitra)**

=> Pribina poražen a vyhnán

- **závislost Velké Moravy na východofranské říši – povinnost platit tribut (poplatek za mír)**

- **další panovník – Rastislav**

- **uhájil samostatnost**

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <zilina-gallery.sk>.

- **šíření křesťanství z franské říše => snaha o vměšování do záležitostí Velké Moravy => Rastislav vykázal franské duchovní**

- **žádost o vyslání misionářů do Byzance**

-) věrozvěstové Konstantin a Metoděj (863)

- přeložili Bibli a křesťanské texty do staroslověnštiny (nářečí z oblasti Soluně)

písmo – hlaholice (později cyrilice)

-oba se vydali do Říma obhájit se -)
Metoděj jmenován arcibiskupem

www.google.cz [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <slovane.cz>.

- Rastislav svržen, Metoděj zajat -) nástupce – Svatopluk

- rozšířil své území

- Metoděj pokřtil českého knížete

Bořivoje

- po Metodějově smrti papež zakázal slovanské obřady

=)

Metodějovi žáci vyhnáni ze země

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <ved.sk>.

- poč. 10. století – nájezdy Maďarů -) konec Velké Moravy

-) v Čechách – Přemyslovci

-) Slovensko – Maďaři

Významná hradiště

- Mikulčice (palác, 12 kostelů, řemeslnictví)

- Staré Město u Uherského Hradiště
- Pohansko u Břeclavi

www.google.cz [online]. 2009 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <promoravia.blog.cz>.

Literatura

Staroslověnské legendy o životě sv. Konstantina a Metoděje

hlaholice

†	Ɔ	ⱄ	ⱆ	ⱈ	ⱊ	ⱌ	ⱎ
a	b	v	g	d	z	ž	dz
ⱐ	ⱒ	ⱔ	ⱖ	ⱘ	ⱚ	ⱜ	ⱞ
z	i	i	ǵ	k	l	m	n
Ⱡ	Ɫ	Ɽ	ⱦ	ⱨ	ⱪ	ⱬ	Ɱ
o	p	r	s	t	u	f	x(kh)
Ɒ	Ⱳ	ⱴ	ⱶ	ⱸ	ⱺ	ⱼ	Ȿ
o	ts	č	š	št	w/a	i	y
Ⱡ	Ɫ	Ɽ	ⱦ	ⱨ	ⱪ	ⱬ	Ɱ
æ/e	yu	ē	yž	ǰ	yǰ	f	i/v

www.google.cz [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <ghost.wgz.cz>.

Аа	Бб	Вв	Гг	Дд	Ее	Ёё	Жж	Зз
a	b	v	g	d	e	jo	z	z
[a]	[b]	[v]	[g]	[d]	[je]	[jo]	[z]	[z]
Ии	Йй	Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп	Рр
i	j	k	l	m	n	o	p	r
[i]	[j]	[k]	[l]	[m]	[n]	[o]	[p]	[r]
Сс	Тт	Уу	Фф	Хх	Цц	Чч	Шш	Щщ
s	t	u	f	x	c	č	š	šč
[s]	[t]	[u]	[f]	[ch]	[c]	[č]	[š]	[šč]
Ъъ	Ыы	Ьь	Ээ	Юю	Яя			
tvrdý znak	y	měkký znak	è	ju	ja			
	[y]		[e]	[ju]	[ja]			

www.google.cz [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <lingvistika.mysteria.cz>.

- **obživa –**

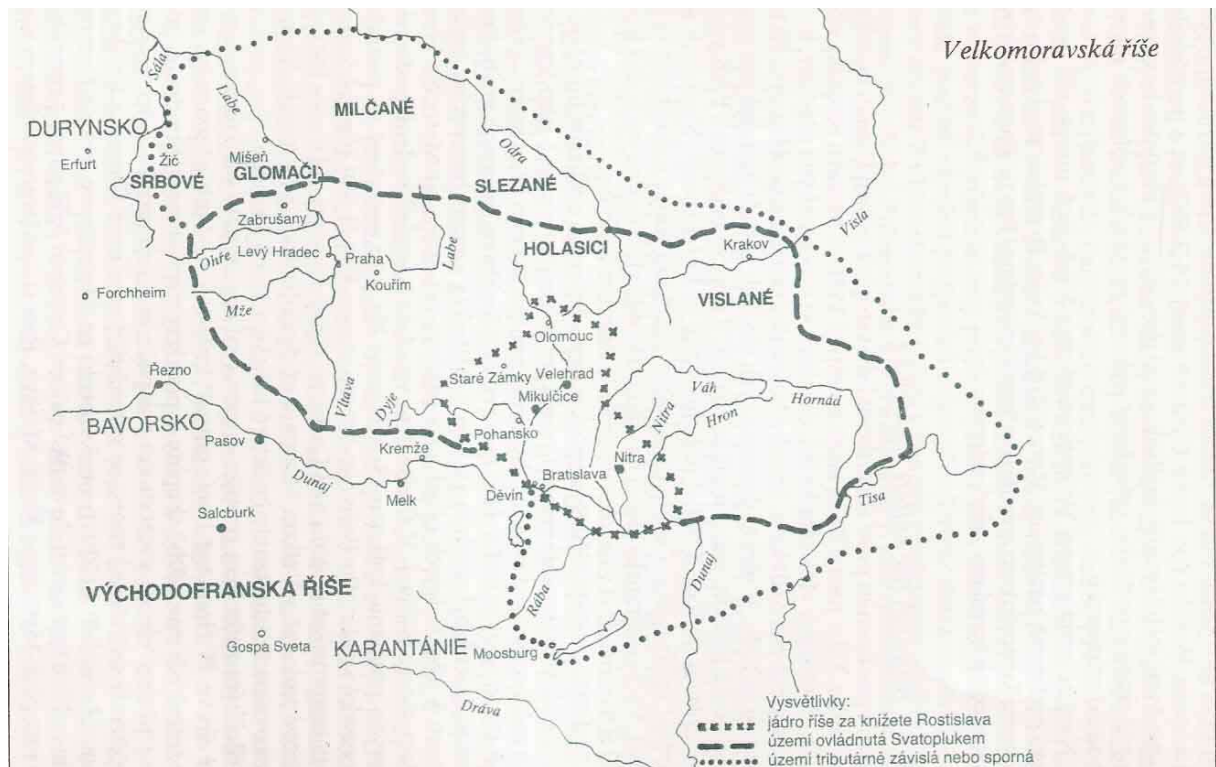
- **řemesla (specializace)**

- **obchod – místní směna**
- (šperky, drahé látky, sůl)

snaha o sjednocení kmenů

první stát západních – říše (9. století)

obyvatelstvo – kníže a velmoži – družina

- **otroci a nevolníci**
- **svobodní rolníci => poddaní**

první vládce – Mojmir (Mojmírovci) X (Nitra)

=> Pribina poražen a vyhnán

- závislost Velké Moravy na východofranské říši – povinnost platit (poplatek za mír)

- další panovník – Rastislav

- uhájil samostatnost

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <zilina-gallery.sk>.

- šíření z franské říše => snaha o vměšování do záležitostí Velké Moravy => Rastislav vykázal franské duchovní
- žádost o vyslání misionářů do Byzance

-) věrozvěstové a
(863)

- přeložili Bibli a křesťanské texty do
..... (nářečí z oblasti
Soluně)

písmo – (později cyrilice)

-oba se vydali do Říma obhájit se -)
Metoděj jmenován

www.google.cz [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <slovane.cz>.

- Rastislav svržen, Metoděj zajat -) nástupce –

- rozšířil své území
- Metoděj pokřtil
knížete

Bořivoje
- po Metodějově smrti papež
zakázal obřady =)
Metodějovi žáci vyhnáni ze
.....

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <ved.sk>.

- poč. 10. století – nájezdy -) konec Velké Moravy
-) v Čechách –
-) Slovensko – Maďaři

Významná hradiště

- (palác, 12 kostelů, řemeslnictví)

- Staré Město u Uherského Hradiště
- u Břeclavi

www.google.cz [online]. 2009 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <promoravia.blog.cz>.

Literatura

Staroslověnské legendy o životě sv. Konstantina a Metoděje

hlaholice

†	Ɔ	ⱄ	ⱆ	ⱈ	Ɔ	ⱄ	ⱆ
a	b	v	g	d	z	ž	dz
ⱈ	ⱆ	ⱄ	ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ
z	i	i	g	k	l	m	n
ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ
o	p	r	s	t	u	f	x(kh)
ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ
o	ts	č	š	št	w/a	i	y
ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ	ⱆ
æ/e	yu	ě	yž	ǝ	yǝ	f	i/v

www.google.cz [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <ghost.wgz.cz>.

cyrilice

Аа	Бб	Вв	Гг	Дд	Ее	Ёё	Жж	Зз
a	b	v	g	d	e	jo	ž	z
[a]	[b]	[v]	[g]	[d]	[e]	[jo]	[ž]	[z]
Ии	Йй	Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп	Рр
i	j	k	l	m	n	o	p	r
[i]	[j]	[k]	[l]	[m]	[n]	[o]	[p]	[r]
Сс	Тт	Уу	Фф	Хх	Цц	Чч	Шш	Щщ
s	t	u	f	x	c	č	š	šč
[s]	[t]	[u]	[f]	[ch]	[c]	[č]	[š]	[šč]
Ъъ	Ыы	Ьь	Ээ	Юю	Яя			
ъ	y	ь	è	ju	ja			
tvrdý znak	[y]	měkky znak	[è]	[ju]	[ja]			

www.google.cz [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <lingvistika.mysteria.cz>.

ОРАКОВАЦІ ОТАЗКЫ

(Vznik Svaté říše římské – Velkomoravská říše)

1. Vznik Svaté říše římské – panovníci, výboje, země Svaté říše

2. Sámová říše – příchod Slovanů, Avari, Sámo, spory s franskou říší

3. Velkomoravská říše – obživa, obchod, obyvatelstvo, panovníci, šíření křesťanství, Konstantin a Metoděj, jazyk a písmo, zánik říše, významná hradiště

Jméno:

Známka:

OPAKOVACÍ PÍSEMKÁ

(Vznik Svaté říše římské – Velkomoravská říše)

1. $-6 = 5$, $7 - 12 = 4$, $13 - 19 = 3$, $20 - 23 = 2$, $24 - 26 = 1$

1. Napiš, kteří panovníci vládli ve Svaté říši římské. (2)

2. Kam směřovaly výboje německých králů? (2)

3. Kdy přišli Slované na naše území? (1)

4. **Kdo Slované ohrožoval? (1)**
5. **Napiš, co víš o Sámovi. (2)**
6. **Jaké vztahy měla Sámova říše s franskou a k čemu to vedlo? (2)**
7. **Napiš, co se stalo se Sámovou říší. (1)**
8. **Napiš, s čím se obchodovalo na Velké Moravě. (2)**
9. **Napiš, jak se dělilo obyvatelstvo na Velké Moravě? (3)**
10. **Vysvětli, odkud se na Velkou Moravu dostávalo křesťanství. (2)**
11. **Napiš, co víš o Konstantinu a Metodějovi. (3)**
12. **Jak se jmenovalo písmo a jazyk, který se šířil na Velké Moravě? (2)**
13. **Napiš, co se stalo s Velkou Moravou. (1)**
14. **Napiš významná hradiště Velké Moravy. (2)**

15. Jaké měli poddaní povinnosti? (2)

DOBA VIKINGŮ

- 1. Kdo útočil z jihu?**
- 2. Kdo útočil z východu?**
- 3. Kdo útočil ze severu?**
- 4. Bohové Vikingů**
- 5. Čím se živili Vikingové?**
- 6. Jak pohřbívali zemřelé?**

7. **Proč se vydali do západní Evropy?**
8. **Místo prvního nájezdu**
9. **Kam směřovali?**
10. **Kde se usadili Normané?**
11. **Kdo a kdy dobyl Anglii?**

Otázky k DVD Byl jednou jeden člověk

ERIK RUDÝ A OBJEVENÍ AMERIKY

1. **Kdo jako první objevil Ameriku?**
2. **V které době?**
3. **Co objevil Erik Rudý?**
4. **Který Viking vstoupil jako první do Ameriky?**
5. **Proč Vikingové neosídlili Ameriku?**

Otázky k DVD Byl jednou jeden člověk

- **sever Evropy – germánské kmeny**
- **živili se – chov dobytka, lov, rybolov**

www.google.cz [online]. 20039 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <pohanstvi.net>.

- **mořeplavci, stavitelé lodí (drakary) -) loupežné výpravy (říkali si Vikingové)**

www.google.cz [online]. 2009 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <ideje.cz>.

- **přepadení kláštera v Lindisfarne (sv. Anglie) = počátek vikingských výprav**

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <wallpampers.com>.

Dánové

- **nájezdy do Anglie**

vikingský bojovník

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <picasaweb.google.com>.

Norové

- **nájezdy – Skotsko, Irsko, franská říše (nazývání Normany), Itálie, Francie (Normandie)**
- **osídlili Island, Grónsko (Erik Rudý), objevili Ameriku**

.google.cz [online]. 2009 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <ucebnice-dejepisu.ic.cz>.

Švédové

- **východní Evropa (Varjagové)**
- **obchodování, vojenské družiny ruských knížat a byzantských císařů**

- Evropy – germánské kmeny
- **živil se – chov, lov, rybolov**

www.google.cz [online]. 20039 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <pohanstvi.net>.

- **mořeplavci, stavitelé lodí (drakary) -) loupežné výpravy (říkali si**)

www.google.cz [online]. 2009 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <ideje.cz>.

- **přepadení kláštera v (sv. Anglie) = počátek vikinských výprav**

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <wallpampers.com>.

Dánové

- nájezdy do Anglie

vikinský bojovník

www.google.cz [online]. 2011 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <picasaweb.google.com>.

Norové

- nájezdy – Skotsko, Irsko, franská říše (nazývání), Itálie, Francie (Normandie)
- osídlili Island, (Erik Rudý), objevili

.google.cz [online]. 2009 [cit. 2011-03-13]. Dostupné z WWW: <ucebnice-dejepisu.ic.cz>.

Švédové

- Evropa (Varjagové)
- obchodování, družiny ruských knížat a byzantských císařů

PICKOVÁ, Dana ; KUBŮ, Naděžda. *Dějiny středověku a raného novověku 1. díl*. Praha : SPL- Práce, 2005. 64 s.

OPAKOVACÍ OTÁZKY

(Vikingové – počátky uherského státu)

1. Vikingové – místo, způsob obživy, počátky výprav, směry výprav, osídlení
2. Anglie – původní obyvatelé, nájezdy vikingů, Vilém Dobytel
3. Počátky uherského státu – národy, způsob obživy, Maďaři, vznik uherského státu

Jméno:

Známka:

OPAKOVACÍ PÍSEMKA

(Vikingové – počátky uherského státu)

1 $-5 = 5$, $6 - 10 = 4$, $11 - 17 = 3$, $18 - 21 = 2$, $22 - 24 = 1$

1. **Napiš, odkud Vikingové pocházeli. (1)**

2. **Kam směřovaly výpravy jednotlivých Vikingů? (6)**

3. **Čím se živili Vikingové? (3)**

4. **Napiš, jaká území osídlili. (2)**

5. **Napiš, co víš o nájezdech Vikingů do Anglie. (2)**

6. **Napiš, co víš o Vilému Dobyvateli. (2)**

7. **Čím se živily kočovné kmeny? (3)**

8. **Napiš, co víš o Maďarech. (3)**

9. **Napiš, jak a kdy vzniklo uherské království. (2)**

